

НАШ ЈЕЗИК

ЛП св. 1

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР

др Рајна ДРАГИЋЕВИЋ, др Јелена ЈОВАНОВИЋ СИМИЋ,
др Весна ЛОМПАР, др Драгана МРШЕВИЋ РАДОВИЋ,
др Марина НИКОЛИЋ, др Мирослав НИКОЛИЋ,
др Борђе ОТАШЕВИЋ, др Милица РАДОВИЋ ТЕШИЋ,
др Стана РИСТИЋ, др Марина СПАСОЈЕВИЋ,
др Срето ТАНАСИЋ

Уредник
др СРЕТО ТАНАСИЋ

Секретар
др Марина Спасојевић

Рецензенти

др Марта Бјелетић, др Ана Голубовић, др Рајна Драгићевић, др Александра Марковић, др Александар Милановић, др Милица Радовић Тешић, др Стана Ристић, др Марина Спасојевић, др Срето Танасић, др Данко Шипка

Према мишљењу Министарства за науку, технологију и развој Републике Србије бр. 413-00-1715/2001-01 ова публикација је од посебног интереса за науку.

НАШ ЈЕЗИК, часопис за српски књижевни језик, покренуло је 1932. г. Лингвистичко друштво у Београду, на челу са Александром Белићем, који је уредио седам књига предратне серије, као и девет књига и први двоброј десете књиге у новој, послератној серији часописа. Од 1960. до 1975. г. (књ. X/3–4–XXI/1–2) уредник часописа био је Михаило Стевановић, а у периоду од 1975. до 1996. г. (књ. XXI/3–XXX) Митар Пешикан. Часопис је од 1996. до 2005. г. (књ. XXXI–XXXVI) уређивао Мирослав Николић.

Наш језик излази у две годишње свеске, које чине једну књигу. Издаје га и прима рукописе Институт за српски језик САНУ, Кнез Михаилова 36, ел. пошта: isj@isj.sanu.ac.rs, nasjzikisjsanu@gmail.com.

Штампа: Birograf comp d.o.o., Атанасија Пуље 22, Београд

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

81

НАШ језик / уредник Срето Танасић. – Год. 1, св. 1 (1932/33) – год. 8, св. 1 (1941); Н. с. књ. 1, (1949/50)–. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 1932/33–1941; 1949/50– (Београд : Birograf comp). – 23 cm

Полугодишње
ISSN 0027-8084 = Наш језик
COBISS.SR-ID 615951

НАШ ЈЕЗИК

Књига ЛП

Св. 1 (2021)

САДРЖАЈ

Ч л а н ц и

- Реконструкција самогласника у критичком издању Његошевог спјева
Шћейан Мали (хетеровокалски дифтонзи)
(РАДМИЛО Н. МАРОЈЕВИЋ) 1–31
- Узвик или ономатопеја: карактеристике и функције
(ТАЊА Ч. МИЛОСАВЉЕВИЋ) 33–43
- Симетрија антонимске везе придева српског језика у тесту контроли-
саних асоцијација (МИЛЕНА М. ЈАКИЋ ШИМШИЋ) 45–61
- Емоционално-експресивни глаголи у српском језику (лексичко-
семантичка анализа) (АНА В. МИЛЕНКОВИЋ) 63–80

П р и л о г

- Лексема *йогода* у српском језику (ДРАГАНА М. РАТКОВИЋ) 81–91

Б и б л и о г р а ф и ј а

- Наш језик: bibliografia personalis* (I–VIII стара серија; I–LI нова серија)
(ВЛАДИМИР Б. ЖИВАНОВИЋ) 93–101

П р и к а з и

- Зборник радова *Нови ѓрилози српском ѓравојису*
(СЛОБОДАН Н. РЕМЕТИЋ) 103–107
- Милош Окука, *На ѓуѓевима сѓандардизације српског језика*
и усвајања Вуковог језика и ѓравојиса (АНА З. МАЦАНОВИЋ) 108–112
- Срето З. Танасић, *Прилози синѓакси српског језика*
(ЈЕЛЕНА М. ПАВЛОВИЋ ЈОВАНОВИЋ) 113–119
- Никола Рамић, *Дијалекатѓска ријеч* (ТАЊА Ј. ТАНАСКОВИЋ) 120–128
- Зборник *Маѓице српске за филологију и лингвистѓику LXIII*
(НАТАША М. МИЛАНОВ) 129–132

**Одлука Одбора за стандардизацију српског
језика**

Закон о родној равноправности је закон против српског језика 133–136

In memoriam

Милорад Радовановић (СРЕТО З. ТАНАСИЋ) 137–141

Радмила Жугић (ВЛАДАН З. ЈОВАНОВИЋ) 143–146

Уређивачка политика 147–156

Упутство за припрему рукописа за штампу 157–164

УДК 811.163.41'367.62
811.163.41'367.628

Оригинални научни рад
Примљено 23. августа 2020. г.
Прихваћено 10. јуна 2021. г.

ТАЊА Ч. МИЛОСАВЉЕВИЋ
(Универзитет „Софија Антиполис“, Ница, Француска)

УЗВИК ИЛИ ОНОМАТОПЕЈА: КАРАКТЕРИСТИКЕ И ФУНКЦИЈЕ

Предмет овог рада јесу узвици и ономатопеје у српском језику. Намера је да прецизније представимо главне карактеристике ових двеју врста лексема, а потом да укажемо на то да узвици и ономатопеје немају истоветне функције. Разлике које постоје између узвика и ономатопеја нису занемарљиве те отварају питање због чега су ономатопеје сврставане у категорију узвика и немају посебно место у граматичком систему српског језика.

Кључне речи: узвици, ономатопеје, функције, карактеристике, разлике.

Увод

Граматику српског језика као и српски академски речници не разликују јасно ономатопеје од узвика. Углавном су ономатопеје третиране као саставни део категорије узвика што се може разумети с обзиром на суптилну разлику између ових двеју врсте лексема. Међутим, сврстати у исту категорију узвике *joj!* *jaoj!* и ономатопеје попут *ћљус*, *бам*, *мјау*, *ав* нема основа јер се ове две врсте лексема разликују како по форми тако и по функцијама (Барберис 1992; Клејбер 2006). Да бисмо разјаснили ову проблематику, представићемо најпре узвике, а потом и ономатопеје како бисмо увидели које их специфичности повезују односно раздвајају.¹

* tanja.milosavljevic@gmail.com

¹ Напоменимо да је овај рад настао као резултат истраживања ономатопеја у француском језику, где се слична проблематика доводила у питање. Зато се у

1. Узвици

Приликом истраживања узвика у српском језику, нисмо пронашли много научних радова публикованих у овој области. Аутори који су радили на овој теми (Даковић 2006а; 2006б, 2007; Јокановић-Михајлов 1997, 1998; Поповић 2014; Ломпар 2009; Стијовић–Лазвић–Коњик–Спасојевић 2019) у већини случајева су се ослањали на дефиницију и класификацију узвика коју је предложила српска граматичка традиција и у којој се узвици третирају на исти начин као и друге врсте речи попут именица, придева, глагола или прилога.²

У граматикама узвици обично заузимају неколико страница у десетој, последњој врсти, након презентације осталих врста речи (Станојчић–Поповић 1992: 121; Стевановић 1989: 385; Клајн 2005: 173).³

Иван Клајн у граматички узвике дели у три групе, на исти начин као што то чине и Пол-Луј Тома и Владимир Осипов у граматички босанско-хрватско-црногорско-српског језика (2012: 444).⁴

- (1) експресивни узвици,
- (2) апелативни узвици, и
- (3) узвици – ономатопеје.

Прва група укључује узвике који се користе за изражавање емоција, осећања и сензација. То су узвици често праћени гестикулацијом и мимиком: *ох! ах! хеј! јао! јој!* итд.

Друга група обухвата узвике који се користе да би се привукла пажња саговорника, животиња, и сл. (Тома–Осипов 2012: 444): *еј! ало! здраво! њси! мац!*

раду позивамо често на стране лингвисте који су радили на овој теми у другим језицима.

² Михаило Стевановић сматра да се они ипак морају посматрати као засебна врста речи (Стевановић 1989: 385). Јелица Јокановић-Михајлов у својим истраживања поставља питање јесу ли се узвици нашли у десетој врсти само зато што нису могли ући у претходних девет, или они као група речи имају заједничке особине које су довољне за конституисање посебне врсте речи (Јокановић-Михајлов 1998: 248).

³ Интересантно је да мали простор који је додељен узвицима у лингвистици није пропорционалан интересу који ове форме изазивају међу лингвистима. Узвици представљају прилично интригантну поље истраживања, а парадоксално су најмање проучавани у читавом лингвистичком систему.

⁴ Ради се о граматички босанско-хрватско-црногорско-српског језика, рађеној за франкофоно говорно подручје, професора са Сорбоне Пол-Луја Томаа и Владимира Осипова.

Трећу групу чине „узвици-ономатопеје“ – ономатопејске форме које опонашају различите звукове: *мјау! кукурику! ав-ав! куц куц! њљус!* итд.

Поред овога, такође треба рећи да граматике помињу да се понеке друге врсте речи могу понашати као узвици као на пример: *Боже мој! Забога!* Најчешће су то именице праћене детерминативима или предлозима.⁵

1.1. Дефиниција узвика

Грамматике српског језика су сагласне у дефиницији узвика:

„Узвици су непроменљиве врсте речи које не улазе у синтаксичке везе са другим речима него или стоје сами за себе или се према остатку реченице односе као две напоредне реченице једна према другој“ (Клајн 2005: 173).

Узвици су, дакле, независни од других речи у реченици и могу да представљају целу једну реченицу.⁶ Због тога Пол Гард користи квалификатор „phrase-phrasillon“ „речи-реченице“ (Гард 1986: 154). На овој чињеници инсистира и граматика босанско-хрватско-црногорског-српског језика:

„Узвици су непроменљиве речи које могу самостално да формирају реченицу и имају ескламативну интонацију“ (Тома–Осипов 2012: 444).

Лингвистички научни речник (2001) доноси исту дефиницију узвика:

„Непроменљива реч, изолована, која сама формира реченицу, невезана за друге делове реченице и изражава живу емоционалну реакцију“ (ЈР 2011: 253).

Речник такође наводи да су речи које спадају у категорију узвика лишене семантичког садржаја и да немају синтаксичких ограничења. Поред дефиниције, три групе узвика су приказане у речнику: узвици-крици (*ах! ах!*), ономатопеје (*клак! мјау!*) и устаљене форме (*гле!*) (ЈР 2011: 253).⁷

Погледајмо које карактеристике поседују узвици.

⁵ За више детаља о томе в. Јокановић-Михајлов (1997).

⁶ Узмимо у обзир и позицију Теснијеа, за кога су узвици „еквивалент сажете реченице“ (Тесније 1936, цитирано у Буридант 2006: 6).

⁷ „A conventional lexical form which (commonly and) conventionally constitutes an utterance on its own, (typically) does not enter into construction with other

1.2. Карактеристике узвика

С обзиром на то да граматике не указују јасно на основне карактеристике узвика, што би, по нама, требало да буде од кључног значаја, ми ћемо пробати да представимо својства која поседују ове врсте лексема. Пре тога, подсетимо да етимолошки термин *узвик* долази из латинског *interjectio* и значи „реч убачена између“. Другим речима, узвици се могу разумети као „транзиционе“ речи које се користе за уштеду времена приликом размишљања између речи и реченица, као и за показивање оклевања, неизвесности или других емоција на суптилан начин, тј. индиректно.

Међу основним карактеристикама узвика разликују се:

- (1) једноставна и лако препознатљива фонолошка форма,
- (2) афективна конотација и
- (3) индексна природа.

1) На фонолошком плану, узвици имају једноставну форму од две или три фонеме. Врло често су састављени из једног слога који садржи један самогласник и један сугласник. Најчешће се ради о сугласнику *x*, као што је то случај са узвицима *ax*, *ox*, *ux*, *ex*, ређе *j*: *jao*, *joj*, и сл. Искључиво консонантски облици нису уобичајени. Поменимо ипак ретку форму *brppr*, која се користи за преношење осећаја хладноће или страха. Узвици у српском језику се такође јављају у облику са издуженим или поновљеним вокалом: *Ooo!* *Ууу!* (за изражавање изненађења). Узвици имају, дакле, карактеричну фонолошку форму, која нам олакшава да их лако препознамо међу осталим врстама речи.⁸

2) Узвици се користе у екскламативном контексту. У писању су праћени знаком узвика, који се користи да означи експресивност изјаве. Наиме, наука о језику сматра да је узвик директно повезан са осећајем. Говорник, користећи узвике, изражава осећај дивљења, бола, радости,

word classes, is (usually) monomorphemic, and (generally) does not host inflectional or derivational morphemes“ (Вилкинс 1992: 124).

⁸ Напоменимо да су у француском језику узвици формирани на сличан начин: од једног или два самогласника, комбинованим са једним или два сугласника (Ригел–Пелат–Риоул 1994: 462). Гревис, који је изучавао узвике, такође наводи да узвици имају лако препознатљив фонетски облик који има неко значење:

„Conventional lexical form’ indicates that interjections have a fixed and largely arbitrary phonological/phonetic/visual shape known to the majority of members of the speech community within which the interjection is found, on perceiving this form, that group is able to interpret its sense“ (Гревис 1969: 1027).

и сл., што даје исказу екскламативни карактер. Као што Бахтин и Волошинов истичу:

„Када изражавамо осећања, често дајемо речи (која нам је случајно дошла на памет) експресивну и дубоку интонацију“ (Бахтин–Волошинов 1977: 149, цитирано у Русије 2000: 20).

Појам субјекта је централан када говоримо о узвицима (Русије 2000: 22). Узвици преносе емоције појединца, тј. изражавају стања душе, мишљења, жалбу (Гревис 1969: 1027) или, да цитирамо речи Ота Јесперсена, по којем су узвици „нагли израз изненадних сензација и емоција“ (Јесперсен 1954: 415). Узвици стога имају снажну афективну конотацију јер представљају спонтане вокалне реакције на оно што говорници доживљавају.⁹

3) Битна карактеристика узвика је да је њихово значење прагматично, условљено контекстом. На пример у реченици: *Ох! Погледај овог њаца!* С једне стране, може се помислити да говорник говори о предивном псу, а с друге, може бити изражена туга што се види злостављан пас. У првом случају *Ох!* изражава нежност, док је у другом то саосећање.¹⁰

Овде се испољава природа узвика да функционишу као индекси:

„Узвици су индекси због тога што су у тренутку емитовања повезани индиректно или каузално са емоцијом коју осећа субјект који их користи“ (Клејбер 2006: 18).

Значење узвика варира, дакле, у зависности од контекста у којем се они користе. Ана Вјежбицка напомиње да се „вокални гестови“, тј. узвици користе за преношење читавог репертоара емоција или позиција говорника, сходно одређеном контексту (Вјежбицка 1992: 162).

1.3. Резиме

Као што смо могли да видимо, узвици имају фонолошку форму која је лако уочљива и подразумева комбинације самогласника и неколико типичних сугласника (нарочито сугласника *x* и *j*). Узвици служе првенствено за изражавање афективног става говорника. Поред тога,

⁹ Жак Дамурет и Едвард Пишон сматрају узвике „екстериоризацијом расположења“ (Дамурет–Пишон 1995: 54) и имају снажну емоционалну вредност, другим речима, јак емоционални набој.

¹⁰ Михаило Стевановић такође у *Савременом српскохрватском језику* наглашава да се истим гласовним склопом у различитим околностима могу исказивати сасвим супротна осећања (Стевановић 1989: 385).

употреба узвика зависи од контекста, што даље указује на њихову природу – функционишу као индекси. Не заборавимо да истакнемо да узвици чине део речника најтежег за асимилацију приликом учења једног страног језика. То је вероватно последица њиховог посебног карактера, као и специфичан контекст у којем се они користе (Хисманоглу 2010). С друге стране, према оцени неких лингвиста, узвици се састоје од елемената који се природно асимилију. На тај начин, изучаваоци једног страног језика спонтано развијају своју комуникацијску компетенцију и природно асимилију значење узвика у складу са различитим ситуацијама.

Подсетимо да узвици нису идентични у свим језицима, већ да сваки језик различито кодира те речи. Многи српски узвици се свакако не могу спонтано разумети од стране говорника неких других језика и обрнуто.

2. Ономатопеја

У српској граматичици, ономатопеје су сврстане у категорију узвика. Третиране су, дакле, као део интерјекцијске класе коју смо претходно видели (Станојчић–Поповић 1992; Стевановић 1998; Клајн 2005: 173; Тома–Осипов 2012: 444). Ове граматике не предлажу посебну стриктну класификацију ономатопеја, али ипак можемо разликовати две подгрупе:

– ономатопеје које имитирају звукове животиња: *мее*, *бее* (овце, козе), *га-га* (гуска) итд.

– ономатопеје које имитирају ударце и падове: *куц-куц*, *бам*, *иљус* итд.

Погледајмо најпре дефиницију ономатопеје.

2.1. Дефиниција ономатопеја

Ономатопеја репродукује звук који емитује један предмет или животиња. Ово подржава општу дефиницију ономатопеје, по којој ономатопеја фонетски опонаша различите звукове из природе. Као што каже Лука Нобил, ономатопеја је „директна фоноартикулативна имитација звучних догађаја“ (Нобил 2014: 28).

Лингвистички речник (2011) за ономатопеју наводи:

„Лексичка јединица оформљена имитацијом природног звука: *џиик-џиак* има за циљ да репродукује звук казаљки на сату; *кукуруку* опонаша песму петла“ (ЛР 2011: 334).

Ономатопеја, као што се може видети у дефиницији (из грчког *ονοματοποιος*), заснива се на имитацији.¹¹ Ономатопеја репродукује звук који емитује нека животиња *мјау*, *ав ав* или један предмет *крал*, *бум*, *џус*, за разлику од узвика који одражава осећање, емоцију. Не заборавимо да истакнемо да су српски граматичари и лингвисти јединствени у дефиницији да је ономатопеја звучна имитација:

„Ономатопеја је творба или употреба гласовних скупова којима се тежи репродуковати или барем имитирати неки природни звук тако што се даје његов акустички еквивалент“ (Суботић–Средојевић–Бјелаковић 2012: 9).

На исти начин ономатопејски речник француског језика аутора Пјера Енкела и Пјера Резоа (2003) ограничава дефиницију ономатопеје на имитирање звукова:

„Ономатопеја је реч која имитира или опонаша артикулисаним језиком неки звук (људски, животињски, из природе итд.)“ (Енсел–Резо 2012: 12).

Укратко, ономатопеје су речи које по фоничком аспекту представљају имитације мање или више блиске животињским крицима, с једне стране, а с друге, блиске су различитим звуковима из природе. Врло је лако увећати број ономатопеја у једном језику увођењем нових имитативних творевина, тј. језик је увек у стању да створи нове ономатопеје.¹² Такође је битно рећи, као што смо видели претходно и за узвике, да сваки језик различито кодира ономатопеје.

Погледајмо главне карактеристике које поседују ономатопеје.

2.2. Карактеристике ономатопеја

Ономатопеје имају карактеристике које разликују ову врсту лексема од других, посебно од узвика, са којим је ономатопеја често поистовећивана. Ове две врсте лексема, узвици и ономатопеје због својих специфичности, нису предвиђене да се користе на исти начин, а поред тога су и различите природе.

Међу главним карактеристикама ономатопеје издвајају се:

- (1) ономатопеја је звучна имитација,
- (2) ономатопеја се користи за формирање других речи, и

¹¹ Пол-Луј Тома и Владимир Осипов истичу такође у граматици босанско-хрватско-црногорско-српског да ономатопеје фонетски имитирају различите звукове (Тома–Осипов 2012: 446).

¹² „Ради се о лингвистичкој креацији која имитира стварност подвргавајући се правилима једног језика“ (Сориано 1999: 585).

(3) транспозицијом, ономатопеја може постати пуна реч, најчешће именица.

1) Као што смо истакли, ономатопеја опонаша фонетски звук који има неку информативну вредност (Крести 1998: 171). Ономатопеја је графичка транскрипција звука који је лексикализован и има одговарајуће значење. Као резултат тога, ономатопеја као имитација звукова је иконишка,¹³ за разлику од узвика који су индексне природе и везани за једну одређену ситуацију (Халте 2013; Карчевски 1941; Никитина 2012).

Укратко, ономатопеја није опис већ репрезентација. Оне представљају иконишке облике који су створени на конвенционалан начин да представљају звук.

2) Друга битна карактеристика ономатопеје је да се оне користе за формирање нових речи. Доиста, ономатопеја може да буде база за формирање нових речи нарочито именица или глагола у различитим језицима. На пример у српском именица *мјаук* и глагол *мјаукајџи* изведени су из ономатопејске основе *мјау*, потом глагол *кврнцујџи* од *кврц* итд. Можемо, дакле, рећи да су ономатопеје отворена класа лексема на нивоу дикурса омогућавајући тиме креативна нова стварања у дискурсу.

3) И на крају, ономатопеја може постати пуна реч. У ствари, прелазак са ономатопеје у именицу је чест. У српском, на пример, *цмок* замењује реч *пољубац* затим *звиз* или *фљас* се могу користити уместо *ударца* итд. Ова употреба се у разговорном језику свакодневно богати и шири.

2.3. Резиме

Карактеристике ономатопеја које смо управо представили показују да ономатопеја нема заједничких својстава са узвицима. За разлику од узвика, који су оријентисани ка изражавању осећања, ономатопеја је звучна имитација. Ове две врсте речи такође имају различиту природу. Ономатопеје су иконишки знакови, што није случај са узвицима, који су базирани на индексу.

Додајмо још да сваки језик има свој лексички инвентар ономатопејских речи, које чине релативно мали део речника у једном језику. Према Карлсону ради се око 1% или 2% (Карлсон 2006: 13, цитирано у Ила-Оутинен 2009: 7). Није ретко позајмљивање ономатопеја из дру-

¹³ Иконишки знак својом визуелном или звучном структуром указује на неки звук (Ботино 2003а: 209).

гих језика. Српски језик има ономатопеје које су јединствене за српски језик, али поседује и ономатопеје преузете из других језика. То је посебно случај са формама *динг донг*, *клик*, *бий*, итд. које су се интегрисале у српски језик под утицајем енглеског.

3. Закључак

Као што можемо да видимо, узвици и ономатопеје су две врсте лексема, које се разликују једне од других и по природи и по функцији. Ономатопеја представља звук, док се узвици углавном користе за преношење емоција које човек доживљава. Говорник, користећи узвик, намерава да својом сопственом речју произведе акцију која манифестује или модификује однос између њега и његовог саговорника, као и њихов однос према предметима (Биро 2004: 44), што није случај са ономатопејама. Функција ономатопеје није да изрази људске емоције. Ономатопеја искључује било какву афективност и оријентисана је ка имитацији. Ономатопеје су иконичке, за разлику од интерјекција, које су сличне индексу.

Као главну разлику између узвика и ономатопеја, Росије наводи њихове функције: главна функција узвика је изражајна, док је ономатопеја имитативна (Росије 2006: 70).

Да резимирамо укратко најбитније карактеристике узвика и ономатопеја у табели која следи:

Узвици	Ономатопеје
Експресивна функција	Имитативна функција
Индексна природа	Иконичка природа
Једноставна форма	Креација речи (служе за прављење нових речи)
Афективна конотација	Целе речи (транспозиција-именице)

Главне карактеристике узвика и ономатопеја у српском језику

ЛИТЕРАТУРА

- Барберис 1992: Jeanne-Marie Barberis, *Onomatopée, interjection : un déficit pour la grammaire?*, *L'information grammaticale* 53, Paris, 52–57.
- Ботино 2003: Didier Bottineau, *Iconicité, théorie du signe et typologie des langues*, *Cahiers de linguistique analogique* 1, Dijon, 209–228.
- Вјежбицка 1992: Anna Wierzbicka, *The semantics of interjection*, *Journal of Pragmatics* 18, Amsterdam, 159–192.

- Гард 1986: Paul Garde, *La phrase à prédicat interjectif comme catégorie syntaxique du russe, IV Colloque de linguistique russe*, Paris: Institut d'Etudes Slaves, 153–170.
- Гревис 1969: Maurice Grevisse, *Le Bon usage*, Paris: Duculot.
- Даковић 2006а: Sibila Daković, Formalne karakteristike srpskih interjekcija u odnosu na poljske i ruske, *Научни сасијанак славистија у Вукове дане* 35/1, Београд, 481–487.
- Даковић 2006б: Sibila Daković, *Onomatopeje i uzvici u srpskohrvatskom i poljskom jeziku – kontrastivna analiza*, thèse de doctorat, Wrocław: Université de Wrocław.
- Даковић 2007: Sibila Daković, Uzvici u slavenskim jezicima i pitanje terminologije, *Filologija: razred za filološke znanosti* 46–47, Zagreb, 67–76.
- Дамурет–Пишон 1995: Jacques Damourette, Edouard Pichon, *Faits de Langues* 6 (consacré à l'exclamation), Paris: P.U.F.
- Дибуа Жан и др. 2001: Dubois Jean et al., *Dictionnaire de linguistique*, Paris: Larousse.
- Енкел–Резо 2012: Pierre Enckell, Pierre Rézeau, *Dictionnaire des onomatopées*, Paris: Presses Universitaires de France.
- Јесперсен 1954: Otto Jespersen, *Language: Its Nature, Development and Origin*, London: Allen and Unwin.
- Јокановић–Михајлов 1997: Јелица Јокановић–Михајлов, Категорија узвика – граматички и лексички аспект, *Научни сасијанак славистија у Вукове дане* 26/2, Београд, 171–178.
- Јокановић–Михајлов 1998: Јелица Јокановић–Михајлов, Узвици као врста речи, *Научни сасијанак славистија у Вукове дане* 27/2, Београд, 247–252.
- Клајн 2005: Ivan Klajn, *Gramatika srpskog jezika*, Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- Клејбер 2006: Georges Kleiber, Sémiotique de l'interjection, *Langages* 161, Paris, 10–23.
- Крести 1999: Emanuela Cresti, Force illocutoire, articulation topic/comment et contour prosodique en italien parlé, *Faits de langues* 13, 168–181.
- Ломпар 2009: Весна Ломпар, Заступљеност и статус узвика у сербокroatистичким граматикама, *Српски језик* XIV/1–2, Београд, 467–477.
- Никитина 2012: Tatiana Nikitina, Russian verboids: A case study in expressive vocabulary, *Linguistics* 50/2, Berlin, 165–189.
- Нобил 2014: Luca Nobile, Introduction : formes de l'iconicité, *Revue de linguistique Française CILF* 82/1, Paris, 1–45.
- Поповић 2014: Ljubomir Popović, The Use of onomatopoeic interjections in Serbo-Croatian and other standard languages of Štokavian origin: a case of functional interconnection of discourse and grammar and discourse and lexicon, in: *Grammaticalization and Lexicalization in the Slavic*

- Languages*, Proceedings from the 36th Meeting of the Commission on the Grammatical Structure of the Slavic Languages of the International Committee of Slavists, eds. Motoki Nomachi, Andrii Danylenko, Predrag Piper, München – Berlin – Washington: Otto Sagner, 104–152.
- Ригел–Пелат–Риоул 1994: Martin Riegel, Jean-Christophe Pellat, René Rioul, *Grammaire méthodique du français*, Paris: PUF.
- Росије 2000: Laurence Rosier, Interjection, subjectivité, expressivité et discours rapporté à l'écrit : petits effets d'un petit discours, *Cahiers de praxématique* 34, 19–49.
- Станојчић–Поповић ²1992: Живојин Станојчић, Љубомир Поповић, *Грамаџика српског језика*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства – Нови Сад: Завод за издавање уџбеника.
- Стевановић ⁵1989: Михаило Стевановић, *Савремени српскохрватски језик (грамаџички системи и књижевнојезичка норма). I. Увод, Фонетика, Морфологија*, Београд: Научна књига.
- Стијовић–Лазић–Коњик–Спасојевић 2019: Рада Стијовић, Ивана Лазић–Коњик, Марина Спасојевић, Узвици у савременом српском језику: класификација и лексикографска обрада, *Јужнословенски филолог* LXXV/1, Београд, 37–61.
- Тома–Осипов 2012: Paul-Louis Thomas, Vladimir Osipov, *Grammaire du bosniaque-croate-monténégrin-serbe*, Paris: Institut d'Etudes Slaves.
- Хисманоглу 2010: Murat Hismanoglu, Interjections in English: neglected but important aspect of foreign language: learning et teaching, *Journal of Theory and Practice in Education*, Çanakkale, 17–35.

Тања Ч. Милосавлевич

МЕЖДОМЕТИЕ ИЛИ ОНОМАТОПЕЈА: ХАРАКТЕРИСТИКИ И ФУНКЦИИ

Резюме

Предметом настоящей работы являются междометия и ономатопеи в сербском языке. Наше намерение – более точно представить главные характеристики этих двух классов лексем, а затем указать на то, что у междометий и ономатопей нет тождественных функций. Существующие различия между междометиями и ономатопеями надо учитывать, так как они открывают следующие вопросы: из-за чего ономатопеи были классифицированы в категорию междометий и почему они не занимают отдельное место в грамматической системе сербского языка.

Ключевые слова: междометия, ономатопеи, функции, характеристики, различия.